

Autori

Igor Andreis

Joško Božić

Tanja Grubić Kezele

Hrvoje Jakovac

Sunčana Kukulja Taradi

Maja Lončar

Kristina Peroš

Ivana Šutej

Maja Valić

Zoran Valić

Marin Vodanović

Lea Vuletić

Urednik

Marin Vodanović

**FIZIOLOŠKI POJMOVNIK
S HRVATSKO-ENGLLESKIM
RJEČNIKOM**

NAKLADA SLAP

A

- 1 A-val** val bila unutarnje grkljanske vene zbog kontrakcije desne pretklijetke srca u obliku pozitivnoga otklona na jugulogramu
Engl. A-wave
- 2 ABO antigenski sustav** sustav eritrocitnih antigena koji obuhvaća aglutinogene A i B
Dopušteni naziv: sustav antigena ABO; antigeni sustava ABO
Engl. ABO blood group antigens; ABO antigens
- 3 acetil-koenzim A** kemijski spoj mnogih metaboličkih reakcija u organizmu nastao spajanjem koenzima A i octene kiseline
Engl. acetyl coenzyme A; acetyl-CoA
Napomena: Glavna je funkcija acetil-koenzima A prenošenje ugljikovih atoma u obliku acetilne skupine u ciklus limunske kiseline da se oksidiraju za dobivanje energije.
- 4 acetil-koenzim A karboksilaza** enzim koji katalizira prijenos karboksilne skupine na acetil-koenzim A i time regulira stvaranje masnih kiselina
Engl. acetyl-CoA carboxylase

- 5 **acetilkolinesteraza** enzim koji katalizira razgradnju acetilkolina na acetatni ion i kolin koji se vraća u presinapsni živčani završetak za ponovnu proizvodnju acetilkolina
Engl. acetylcholinesterase
Napomena: Acetilkolinesteraza je vezana za kolagen i glikozaminoglikane u lokalnome vezivnom tkivu.
- 6 **acetilkoliniski kanal** ionski kanal kroz koji, kad je otvoren, prolaze ioni natrija i kalija, a otvara se vezanjem signalne molekule acetilkolina
Engl. acetylcholine channel
- 7 **acidobazni nomogram** nomogram koji prikazuje pH-vrijednost arterijske krvi, koncentraciju hidrogenkarbonatnih iona i vrijednost parcijalnoga tlaka ugljikova dioksida u arterijskoj plazmi
Engl. acid-base nomogram
- 8 **adaptivni nadzor** nadzor koji djeluje kao naknadna povratna sprega
Dopušteni naziv: adaptivna kontrola
Engl. adaptive control
- 9 **adenil-ciklaza** enzim koji katalizira pretvorbu adenzin-trifosfata u ciklički adenzin-monofosfat koji ima važnu ulogu u prijenosu signala u stanicu
Dopušteni naziv: adenilil-ciklaza; adenilat-ciklaza
Engl. adenylyl cyclase; adenylate cyclase; adenylyl cyclase
Napomena: Taj enzim sastavni je dio signalizirajućega kompleksa stanice povezana s G-bjelančevinama.
- 10 **adenin** purinska baza koja ima važnu biokemijsku ulogu u izgradnji nukleinskih kiselina u kojima se sparuje s timinom ili uracilom te u tvorbi adenzin-trifosfata, nikotinamid-adenin-dinukleotida i flavin-adenin-dinukleotida
Engl. adenine
- 11 **adenozin** nukleozid koji sadržava molekulu adenina vezanu za molekulu riboze
Engl. adenosine
- 12 **adenozin -monofosfat** nukleotid koji se sastoji od jednom fosforiliranoga adenzina
Engl. adenosine monophosphate

- 13 **adenozin -trifosfataza** enzim koji katalizira cijepanje adenozin-trifosfata na adenozin-difosfat i jedan fosfatni ion, pri čemu se oslobađa energija
Engl. adenosine triphosphatase
- 14 **adipokini** citokini koje izlučuju masne stanice
Dopušteni naziv: adipocitokini
Engl. adipokines; adipocytokines
- 15 **adipozogenitalni sindrom** poremećaj lučenja gonadotropnih hormona hipofize zbog oštećenja hipotalamusa čija je posljedica gubitak osjećaja sitosti, pretilost te nedovoljno razvijene spolne žlijezde
Dopušteni naziv: adipozogenitalna distrofija; Fröhlichov sindrom; Babinski-Fröhlichov sindrom
Engl. adiposogenital syndrome; Fröhlich's syndrome
- 16 **adisonaska kriza** stanje opasno za život koje nastaje u bolesnika s nedostatkom glukokortikoida i mineralokortikoida prouzročeno fizičkim ili psihičkim stresom
Engl. Addisonian crisis
- 17 **adrenalni dijabetes** poremećaj obilježen povećanom sintezom kortizola u nadbubrežnoj žlijezdi te posljedičnim povećanjem njezove razine u krvi koji stimuliranjem glukoneogeneze i smanjenjem iskoristivosti glukoze u stanicama dovodi do rasta koncentracije glukoze u krvi
Engl. adrenal diabetes
Napomena: Adrenalni dijabetes može biti posljedica adenoma u adenohipofizi koji proizvodi više adrenokortikotropnoga hormona koji zatim posljedično stimulira nadbubrežnu žlijezdu na lučenje kortizola. Hiperplazija nadbubrežne žlijezde također dovodi do povećane sinteze kortizola.
- 18 **adrenergični receptor** receptor koji odgovara na podražaj adrenalinom i noradrenalinom
Dopušteni naziv: adnoreceptor
Engl. adrenergic receptor

- 19 **adrenogenitalni sindrom** poremećaj nastao zbog nedostatka enzima neophodna za sintezu kortizola koji se u djevojčica očituje muškim spolnim obilježjima, a u dječaka u prvim godinama života preuranjenim pubertetom
Dopušteni naziv: adrenalna virilizacija; kongenitalna adrenalna hiperplazija
Engl. adrenogenital syndrome
- 20 **adrenokortikotropna stanica** stanica adenohipofize koja proizvodi i izlučuje adrenokortikotropni hormon
Dopušteni naziv: kortikotropna stanica
Engl. adrenocorticotropic cell; adrenocorticotrophic cell; corticotrope; corticotropic cell; corticotroph
- 21 **adrenokortikotropni hormon** hormon adenohipofize koji potiče stvaranje glukokortikoida i androgena u kori nadbubrežne žlijezde
Dopušteni naziv: adrenokortikotropin
Engl. adrenocorticotropin
- 22 **afazija** nesposobnost izražavanja govorom ili nesposobnost razumijevanja tuđega govora
Engl. aphasia
- 23 **aglutinacija** povezivanje velikih čestica ili stanica u nakupine djelovanjem aglutinina
Engl. agglutination
- 24 **akcelerator pretvorbe serumskoga protrombina** čimbenik zgrušavanja koji u ulozi enzima sudjeluje u vanjskome putu zgrušavanja krvi započinjući zgrušavanje vezanjem za tkivni čimbenik i aktiviranjem Stuartova čimbenika
Dopušteni naziv: čimbenik zgrušavanja VII; koagulacijski faktor VII; prokonvertin; autoprotrombin I
Engl. serum prothrombin conversion accelerator; stable factor; proconvertin; Factor VII
- 25 **akcijski tremor** drhtanje koje se pojavljuje u osoba s oštećenjem maloga mozga kada mišićni pokreti nevoljno osciliraju amotamo i dovode do promašivanja cilja
Dopušteni naziv: intencijski tremor
Engl. action tremor

- 26 **akinezija** znatno smanjena pokretnost ili potpuna nepokretnost koja najčešće nastaje zbog oštećenja ekstrapiramidnoga motoričkog sustava
Engl. akinesia
- 27 **aklorhidrija** izostanak lučenja solne kiseline u želudcu
Dopušteni naziv: anacidnost
Engl. achlorhydria
- 28 **akrosom** organela na prednjoj strani glave spermija koja sadržava proteolitičke enzime za razgradnju vanjske membrane jajne stanice prilikom oplodnje
Engl. acrosome
- 29 **aksonema** kompleks od devet dvostrukih mikrotubula postavljenih kružno oko dvaju središnjih mikrotubula koji su međusobno povezani sustavom bjelančevina u jednu cjelinu radi potpore strukturi te sudjelovanja u pokretanju
Engl. axoneme
- 30 **aksoplazma** citoplazma živčanoga vlakna
Engl. axoplasm
- 31 **aktivator protrombina** enzimski kompleks aktiviranih čimbenika zgrušavanja krvi unutarnjega ili vanjskoga puta, koji katalizira aktivaciju i pretvorbu protrombina u trombin
Dopušteni naziv: kompleks aktivacije protrombina
Engl. prothrombin activator; prothrombin activation complex
- 32 **aktivni prijenos** prijenos tvari kroz staničnu membranu nasuprot koncentracijskomu ili električnomu gradijentu te tvari
Engl. active transport
- 33 **aktomiozinska nit** nit koja se sastoji od aktina i miozina i prouzročuje kontrakciju endotelnih stanica limfnih kapilara
Engl. actomyosin filament
- 34 **akutni respiratorni distres sindrom** sindrom čija je značajka upalno oštećenje pluća koje vodi do plućnoga edema unutar 24 do 48 sati
Dopušteni naziv: sindrom respiratornoga distresa odraslih
Engl. acute respiratory distress syndrome

- 35 **akvaporin** bjelančevina koja pod utjecajem vazopresina stvara kanale u epitelu bubrežnih sabirnih kanalića za prolaz molekula vode
Engl. aquaporin
- 36 **alanin** neesencijalna alifatska aminokiselina koja sudjeluje u glikolizi, glukoneogenezi i ciklusu limunske kiseline
Engl. alanine
- 37 **albuminurija** prisutnost albumina u mokraći
Engl. albuminuria
- 38 **aldosteronizam** višak aldosterona u organizmu koji prouzročuje povećanje obujma izvanstanične tekućine i poremećaj koncentracije elektrolita
Dopušteni naziv: hiperaldosteronizam
Engl. aldosteronism; hyperaldosteronism
- 39 **alfa-dekstrinaza** enzim probavnoga sustava koji se nalazi u apsorpcijskim stanicama crijevnih resica i katalizira razgradnju dekstrina na molekule glukoze
Dopušteni naziv: a-dekstrinaza
Nepreporučeni naziv: alfa dekstrinaza
Engl. a-dextrinase
- 40 **alfa-glicerofosfat** proizvod metaboličke razgradnje glukoze koji se spaja s masnim kiselinama i stvara trigliceride
Engl. alpha-glycerophosphate
- 41 **alfa-motoneuron** motoneuron koji izravno inervira ektrafuzalna mišićna vlakna
Dopušteni naziv: periferni motoneuron; donji motoneuron
Engl. alpha motor neuron
- 42 **alfa-moždani val** moždani val frekvencije osam do dvanaest Hz koji je odraz električne aktivnosti najizraženije u zatiljnome dijelu mozga
Engl. alpha brain wave
Napomena: Alfa-moždani valovi nalaze se normalno u svih zdravih odraslih ljudi kad su budni i mirni te nisu misaono aktivni.

- 43 **alfa-receptor** adrenergični receptor koji posreduje u vazokonstrukciji, širenju šarenice, pilomotoričkoj kontrakciji i drugim fiziološkim promjenama
Dopušteni naziv: alfa-adrenoreceptor
Engl. alpha receptor
- 44 **alfa-stanica** stanica Langerhansovih otočića koja proizvodi i izlučuje glukagon
Dopušteni naziv: A-stanica
Engl. alpha cell; A cell
- 45 **alkalna fosfataza** enzim koji katalizira odvajanje fosfatne skupine od supstrata s najvećom učinkovitošću u lužnatoj sredini
Dopušteni naziv: bazična fosfataza
Engl. alkaline phosphatase
- 46 **alkaloza** povećanje pH-vrijednosti arterijske krvi iznad 7,4
Engl. alkalosis
- 47 **alveolni makrofag** makrofag smješten u stijenci plućnih alveola koji fagocitira čestice i mikroorganizme koji zrakom uđu u organizam
Dopušteni naziv: plućni makrofag
Nepreporučeni naziv: alveolarni makrofag
Engl. alveolar macrophage; coniphage; dust cell
- 48 **alveolno prozračivanje** količina novoga zraka koja tijekom disanja u jedinici vremena dospijeva u dijelove pluća u kojima se obavlja izmjena plinova
Dopušteni naziv: alveolna ventilacija
Engl. alveolar ventilation
- 49 **amakrina stanica** živčana stanica mrežnice oka koja se povezuje s bipolarnim i ganglijskim stanicama mrežnice te sudjeluje u prijenosu i obradbi vidnih signala na razini same mrežnice
Engl. amacrine cell
- 50 **ameboidno gibanje** gibanje čitave stanice u odnosu na njezin okoliš temeljeno na pružanju pseudopodija
Engl. ameboid movement

- 51 **amenoreja** potpuni izostanak mjesečnice
Engl. amenorrhea
- 52 **amfetamin** racemični konglomerat alfa-metilfenetilamina koji djeluje kao simpatomimetik koji pobuđuje središnji i periferni živčani sustav
Engl. amphetamine
- 53 **amilaza** enzim koji katalizira razgradnju kompleksnih ugljikohidrata kao što su škrob i glikogen
Engl. amylase
- 54 **amilin** hormon koji luče beta-stanice Langerhansovih otočića gušterače, zasad nerazjašnjena djelovanja na organizam
Engl. amylin
- 55 **amiloidna ploča** nakupina beta-amiloidnoga peptida u mozgu bolesnika s Alzheimerovom bolesti
Dopušteni naziv: amiloidni plak
Engl. amyloid plaque
- 56 **amilorid** diuretik koji koči reapsorpciju natrija i sekreciju kalija u sabirnim cijevima bubrega
Engl. amiloride
- 57 **aminoacidurija** nemogućnost bubrega da reapsorbira aminokiseline
Engl. aminoaciduria
- 58 **aminokiselina** kiselina koja je osnovni sastojak bjelančevina, a odlikuje se karboksilnom skupinom -COOH i atomom dušika vezanim uz molekulu
Engl. amino acid
Napomena: U ljudskome se tijelu u znatnijim količinama nalazi 20 aminokiselina.
- 59 **aminopolipeptidaza** proteolitički enzim koji katalizira cijepanje peptidne veze na aminokraju polipeptidnoga lanca
Dopušteni naziv: aminopeptidaza
Engl. aminopolyptidase
- 60 **aminotransferaza** enzim koji katalizira transaminaciju
Dopušteni naziv: transaminaza
Engl. aminotransferase

- 61 **amitriptilin** triciklički antidepresiv koji koči ponovno ulaženje noradrenalina i serotonina u živčane završetke pa oni ostaju aktivni dulje vrijeme nakon lučenja
Engl. amitriptyline
- 62 **amnezija** gubitak pamćenja nekog razdoblja ili događaja prouzročen organskim ili psihogenim čimbenicima
Engl. amnesia
- 63 **amnijska tekućina** tekućina u maternici u kojoj pluta fetus
Dopušteni naziv: plodova voda; amnijska tekućina
Žargonizam: plodna voda
Engl. amniotic fluid
- 64 **amonijski puferski sustav** puferski sustav sastavljen od amonijaka i amonijeva iona koji je najaktivniji u tekućini bubrežnih cjevčica, gdje služi za odstranjivanje suviška vodikovih iona i obnavljanje bikarbonatnih iona
Dopušteni naziv: amonijakalni puferski sustav
Engl. ammonia buffer system
- 65 **amorfosinteza** poremećaj čija je značajka smanjena osjetilna svjesnost jedne strane tijela, njezine okoline i njezinih ozljeda zbog oštećenja kontralateralnoga tjemelog režnja mozga
Engl. amorphosynthesis
- 66 **anafaza** faza mitoze u kojoj se skraćuju mikrotubuli diobenoga vretena i razdvajaju sestrinske kromatide svakoga kromosoma koje počinju putovati prema suprotnim polovima stanice
Engl. anaphase
- 67 **anafilaksija** generalizirana reakcija alergijske preosjetljivosti koja započinje iznenada i može biti smrtonosna
Engl. anaphylaxis
- 68 **anatomski mrtav prostor** prostor gornjih dišnih putova koji obuhvaća nos, ždrijelo i dušnik, a u kojemu se normalno ne odvija izmjena plinova, nego služi samo za provodnju udahnutoga zraka
Engl. anatomic dead space

- 69 **androstendion** steroidni hormon koji je prekursor u sintezi muških i ženskih spolnih hormona u nadbubrežnoj žlijezdi i spolnim žlijezdama
Engl. androstenedione
- 70 **anencefalija** urođeni poremećaj razvoja neuralne cijevi čija je značajka nepotpun razvoj mozga i lubanje
Engl. anencephaly
- 71 **angiogeneza** stvaranje krvnih žila s pomoću odgovarajućih čimbenika rasta
Engl. angiogenesis
- 72 **angiogeni čimbenici** čimbenici koji potiču rast novih krvnih žila
Dopušteni naziv: čimbenici rasta krvnih žila; vaskularni čimbenici rasta; angiogeni faktori; faktori rasta krvnih žila; vaskularni faktori rasta
Engl. angiogenic factors; vascular growth factors
- 73 **angiogenin** bjelančevina koja ima ulogu čimbenika rasta u u angiogenezi
Engl. angiogenin
- 74 **angioplastika** postupak kojim se mehanički šire sužene ili djelomično začepljene krvne žile
Engl. angioplasty
- 75 **angiotenzin** peptid koji pripada renin-angiotenzinskomu sustavu kontrole arterijskoga krvnog tlaka
Engl. angiotensin
Napomena: Naziv angiotenzin upotrebljava se i kao istoznačnica naziva angiotenzin II zbog toga što angiotenzin II ima najveću fiziološku ulogu u kontroli arterijskoga krvnog tlaka.
- 76 **angiotenzin I** angiotenzin s blagim vazokonstriktivnim djelovanjem koji nastaje enzimskim djelovanjem renina na angiotenzinogen
Engl. angiotensin I
- 77 **angiotenzin II** angiotenzin snažnoga vazokonstriktivnog djelovanja koji nastaje u plućnim kapilarama djelovanjem pretvorbenoga enzima na angiotenzin I
Engl. angiotensin II
Napomena: Angiotenzin II doprinosi kontroli arterijskoga krvnog tlaka i poticanjem lučenja aldosterona.

- 78 **angiotenzin III** angiotenzin koji nastaje enzimskom razgradnjom angiotenzina II i koji zbog brze razgradnje ima veoma malu ulogu u kontroli arterijskoga krvnog tlaka
Engl. angiotensin III
- 79 **angiotenzinogen** globulin koji renin razgrađuje i pretvara u angiotenzin I
Dopušteni naziv: reninski supstrat
Engl. angiotensinogen
- 80 **angiotenzinski pretvorbeni enzim** enzim koji katalizira pretvorbu angiotenzina I u angiotenzin II
Dopušteni naziv: enzim za pretvorbu; angiotenzin-konvertirajući enzim
Engl. angiotensin-converting enzyme
- 81 **anionski manjak** dijagnostička mjera koja neizravno pokazuje prividni nedostatak aniona u odnosu na katione u krvnoj plazmi te se upotrebljava za kliničku procjenu acidobaznoga statusa krvi
Dopušteni naziv: anionski procjep
Engl. anion gap
Napomena: Anionski manjak fiziološki iznosi 8-18 mmol/l.
- 82 **anoreksici** tvari koje smanjuju želju za uzimanjem hrane djelujući na središte za glad i utječući na metabolizam ugljikohidrata i masti
Engl. anorexigenic substances
- 83 **anoreksija** poremećaj prehrane u kojemu bolesnik gubi svaku želju za hranom, što dovodi do teške pothranjenosti
Dopušteni naziv: anoreksija nervosa
Engl. anorexia nervosa
- 84 **anovulacija** izostanak ovulacije
Engl. anovulation
Napomena: Anovulacija je čest uzrok neplodnosti žena.
- 85 **anterogradna amnezija** nemogućnost uspostavljanja novoga dugotrajnog pamćenja onih vrsta informacija koje su osnova inteligencije
Engl. anterograde amnesia
- 86 **antidiuretski** koji sprečava izlučivanje mokraće
Engl. antidiuretic

- 87 **antigen** molekula koju prepoznaje i veže antigenski receptor limfocita ili specifično slobodno protutijelo
Engl. antigen
- 88 **antigen neovisan o timusu** antigen koji može potaknuti B-limfocite na umnažanje i stvaranje protutijela bez pomoći T-limfocita
Engl. thymus-independent antigen; T cell-independent antigen
- 89 **antigen ovisan o timusu** antigen koji ne može potaknuti B-limfocite na umnažanje i stvaranje protutijela bez pomoći T-limfocita
Engl. thymus-dependent antigen; T cell-dependent antigen
- 90 **antikoagulacijski** koji sprečava zgrušavanje
Engl. anticoagulant
- 91 **antikoagulancija** tvar koja sprečava zgrušavanje krvi
Dopušteni naziv: antikoagulans
Engl. anticoagulant
- 92 **antikodon** slijed od triju nukleotidnih baza u molekuli transportne ribonukleinske kiseline koji se sparuje s komplementarnim kodonom unutar glasničke ribonukleinske kiseline i tako dobavlja odgovarajuću aminokiselinu za stvaranje novoga polipeptidnog lanca
Engl. anticodon
- 93 **antikolinesterazni lijek** lijek koji pojačava učinak prirodno izlučenoga acetilkolina kočenjem djelovanja enzima kolinesteraze, odgovorna za njegovu razgradnju
Engl. anticholinesterase drug
- 94 **antimuskarinski lijek** lijek koji koči kolinergičnu aktivnost na efektorskim organima
Engl. antimuscarinic drug
- 95 **antionkogeni** geni čiji bjelančevinski proizvodi koče napredovanje staničnoga ciklusa i staničnu diobu
Engl. antioncogenes; tumor suppressor genes
Napomena: Mutacije antionkogeni koje dovode do gubitka ili smanjene funkcije njihovih bjelančevinskih proizvoda sudjeluju u procesu onkogeneze, tj. potiču nastanak zloćudnih tumora.

- 96 **antipirin** pirazolonski lijek za ublažavanje bola i smanjenje povišene tjelesne temperature
Engl. antipyrine
- 97 **anurija** izlučivanje mokraće manje od 100 ml dnevno
Engl. anuria
- 98 **aortna insuficijencija** oštećenje aortnoga zalistka zbog kojega se krv iz aorte vraća u lijevu srčanu klijetku tijekom diastole
Dopušteni naziv: aortna regurgitacija
Engl. aortic regurgitation; aortic insufficiency
- 99 **apneja u snu** privremeni prestanak disanja ili smanjena sposobnost disanja tijekom spavanja
Engl. sleep apnea
Napomena: Apneja u snu može biti opstruktivna apneja ili središnja apneja.
- 100 **apoferritin** bjelančevina citoplazme koja veže željezo, čime nastaje feritin
Engl. apoferritin
- 101 **apolipoprotein E** apolipoprotein koji se nalazi u hilomikronima i u lipoproteinima srednje gustoće te ima ulogu u razgradnji triglicerida u lipoproteinima
Engl. apolipoprotein E
- 102 **apoptoza** programirana stanična smrt posredovana mehanizmom čije su upute sadržane u genomu, a koja dovodi do skvrčenja i zgušnjavanja stanice, razgradnje citoskeleta te uništenja genskoga materijala
Dopušteni naziv: stanično samoubojstvo
Engl. apoptosis
Napomena: Programirana stanična smrt i apoptoza nisu istoznačnice, nego je programirana stanična smrt širi (nadređeni) pojam koji uključuje i druge procese kao što je samoprobavljanje stanica (autofagija). Apoptoza može biti normalno prisutna u pojedinim stanicama tkiva te, za razliku od nekroze, ne pobuđuje upalnu reakciju. Manjkavosti i nedostatnosti procesa apoptoze mogu biti jedan od uzroka tumorskoga rasta.
- 103 **apotransferin** bjelančevina krvne plazme koja veže željezo, čime nastaje transferin
Engl. apotransferrin

- 104 **apsorpcija** ulazak tvari kroz površinu određenoga tkiva u krv ili limfu, čime tvar postaje raspoloživa organizmu
Dopušteni naziv: upijanje
Engl. absorption
- 105 **apsorpcijska stanica** stanica crijevnoga epitela koja u tankome crijevu sudjeluje u probavi i preko koje se u tankome i debelome crijevu odvija apsorpcija
Dopušteni naziv: enterocit
Engl. enterocyte; absorptive cell
Napomena: Nazivom enterocit obično se označuju apsorpcijske stanice crijevnoga epitela, no u širem značenju taj naziv obuhvaća sve vrste stanica koje izgrađuju crijevni epitel.
- 106 **arenoblastom** novotvorina jajnika nastala od zaostalih embrijskih stanica koja luči muške spolne hormone s posljedičnim razvojem muških spolnih osobina u žena
Dopušteni naziv: androblastom, Sertoli-Leydigov stanični tumor
Engl. arrhenoblastoma; Sertoli-Leydig cell tumour
- 107 **arginin** neesencijalna aminokiselina koja je sastavni dio biljnih i životinjskih bjelančevina, a sudjeluje u sintezi kreatinina i ciklusu ureje
Engl. arginine
- 108 **arteriovenska fistula** spoj između arterije i vene kroz koji krv iz arterije otječe izravno u venu
Engl. arteriovenous fistula
- 109 **artikulacija** oblikovanje glasova u jasne riječi usklađenim kontrakcijama mišića usta, jezika, grkljana i glasnica
Engl. articulation
- 110 **asparagin** neesencijalna aminokiselina koja je beta-amid asparaginske kiseline, a nalazi se u većini biljaka
Engl. asparagine
Napomena: Asparagin ima diuretička svojstva.

- 111 **asparaginska kiselina** neesencijalna aminokiselina koja je sastavni dio bjelančevina u ljudskom tijelu, također i ekcitatorni neurotransmitter u središnjem živčanom sustavu
Dopušteni naziv: aminosukcinilna kiselina
Engl. aspartic acid
- 112 **aspirin** nesteroidni protuupalni lijek koji koči sintezu prostaglandina
Engl. aspirin
- 113 **astereognozija** nemogućnost procjene oblika predmeta
Engl. astereognosis
- 114 **astrocit** glija-stanica središnjega živčanog sustava zvjezdastoga oblika koja uz osiguranje mehaničke i metaboličke potpore živčanim stanicama sudjeluje u održanju homeostaze izvanstanične tekućine moždanoga tkiva, nadzoru nad procesom mijelinizacije te u stvaranju ožiljka nakon ozljede živčanoga tkiva
Engl. astrocyte; astroglial cell; astrocytic glial cell
Napomena: Astrociti se često nazivaju skupnim nazivom astroglija.
- 115 **atelektaza** kolaps plućnih alveola
Engl. atelectasis
- 116 **atrijski tlak** tlak krvi u srčanoj pretkljetki
Engl. atrial pressure
- 117 **atrioventrikulska blokada** nemogućnost ili usporenje provođenja akcijskih potencijala s pretkljetke na klijetku u atrioventrikulske čvoru ili u atrioventrikulskom snopu
Nepreporučeni naziv: atrioventrikularni blok; atrioventrikularna blokada
Engl. atrioventricular block
- 118 **atrioventrikulski snop** snop provodnoga sustava srca koji izvire iz atrioventrikulskoga čvora i prenosi akcijske potencijale iz srčanih pretkljetaka u srčane klijetke, čime omogućuje njihovu depolarizaciju i kontrakciju
Dopušteni naziv: Hisov snop
Nepreporučeni naziv: atrioventrikularni snop
Engl. bundle of His

- 119 **audiogram** skup zapisa najmanje glasnoće zvuka koja se može čuti pri različitim frekvencijama dobiven audiometrijom
Engl. audiogram
- 120 **audiometrija** određivanje najmanje glasnoće zvuka koja se može čuti pri različitim frekvencijama
Engl. audiometry
Napomena: Audiometrijom se može utvrditi stupanj i vrsta gluhoće.
- 121 **autakoidi** farmakološki aktivne tvari u tkivima koje imaju važnu ulogu u patofiziološkim procesima u organizmu, a nemaju klasičnu funkciju hormona ili neurotransmitera
Engl. autacoids
Napomena: To su histamin, serotonin, eikozanoidi, kinini, purinski nukleotidi, atriopeptini i drugi.
- 122 **autonomni** koji nije pod nadzorom volje
Dopušteni naziv: vegetativni
Engl. vegetative
- 123 **autonomni refleksi** refleksi posredovani autonomnim živčanim sustavom koji su uključeni u regulaciju i održavanje primjerene funkcije visceralnih organa
Engl. autonomic reflexes
- 124 **azotemija** povećanje plazmatske koncentracije mokraćevine i drugih nebjelančevinskih dušikovih spojeva
Engl. azotemia

Sadržaj

Predgovor	11
Upute za služenje Pojmovnikom	13
Definicije fizioloških naziva	15
Kazalo engleskih naziva	199
Kazalo hrvatskih naziva	231
Popis literature	269